

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία
Β΄ Λυκείου Ομάδας Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών
Σπουδών

Θεματική ενότητα:

Αδίδακτο κείμενο

Τίτλος:

«Οὐδείς νεωτερίζει...»

Συγγραφή: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΡΑΦΩΤΙΑΣ

Εφαρμογή: ΜΑΝΤΙΚΟΥ ΝΑΥΣΙΚΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Οὐδείς νεωτερίζει...

Εφαρμογή σεναρίου

Μαντικού Ναυσικά

Δημιουργία σεναρίου

Αλέξανδρος Καραφωτιάς

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Λυκείου Ομάδα Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών

Χρονολογία

Από 23-4-2015 έως 11-5-2015

Σχολική μονάδα

2^ο ΓΕΛ Αμπελοκήπων Θεσσαλονίκης

Διδακτική / θεματική ενότητα

Θουκυδίδου «Ιστορία», 8.69.1 – 8.70.2

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

—

Χρονική διάρκεια

7 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο/ιστοσελίδα τάξης, Wiki του μαθήματος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την πραγματοποίηση του σεναρίου απαιτείται η ύπαρξη εργαστηρίου πληροφορικής ή η δυνατότητα εξοπλισμού της σχολικής αίθουσας με πέντε φορητούς υπολογιστές και έναν βιντεοπροβολέα. Κρίνεται, επίσης, σκόπιμο τόσο ο διδάσκων όσο και οι διδασκόμενοι να είναι εξοικειωμένοι με την *ομαδοσυνεργατική μέθοδο διδασκαλίας*. Από πλευράς τεχνολογικών γραμματισμών, προαπαιτείται μια προηγούμενη σχετική εξοικείωση στο περιβάλλον Wiki (ή στο GoogleDrive σε περίπτωση επιλογής από τον διδάσκοντα), καθώς ο διαμοιρασμός των εργασιών των μαθητών είναι ζητούμενο των Φύλλων Εργασίας. Η χρήση των υπολοίπων λογισμικών θεωρείται εύκολη για τους μαθητές.

Μία άλλη βασική προϋπόθεση εξοικονόμησης χρόνου θεωρείται ο έλεγχος των λογαριασμών τόσο του διδάσκοντος όσο και των μαθητών, εκεί όπου απαιτείται (ComicStripCreator για παράδειγμα), ώστε πιθανά προβλήματα να αντιμετωπιστούν έγκαιρα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Αλέξανδρος Καραφωτιάς: «Οὐδείς νεωτερίζει...», Αρχαία Ελληνική Γλώσσα - Θεματογραφία, Β' Λυκείου Θεωρητικής Κατεύθυνσης.

Το σενάριο αντλεί

—

Β. ΣΥΝΤΟΜΗΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το συγκεκριμένο σενάριο αφορά στη διδασκαλία παραγράφων αδίδακτου κειμένου αττικής πεζογραφίας και συγκεκριμένα τις παραγράφους 8.69.1 έως 8.70.2 των «Ιστοριών» του Θουκυδίδη. Ο ιστορικός, στις τελευταίες παραγράφους του έργου του ασχολείται με τα γεγονότα του 411 π. Χ. και την πολιτειακή μεταβολή που έλαβε χώρα στην Αθήνα του Πελοποννησιακού πολέμου. Η συγκεκριμένη μεταβολή είναι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

σχεδόν άγνωστη στους μαθητές μας οι οποίοι έχουν διδαχτεί αναλυτικά την τυραννία των Τριάκοντα στα 404 π. Χ.. Ερευνώντας το συγκεκριμένο απόσπασμα, συγκρίνοντάς το με άλλα αρχαία κείμενα (αναφορές του Αριστοτέλη στο «Αθηναίων Πολιτεία» και «Πολιτικά», και του Αριστοφάνη στη «Λυσιστράτη») και παρακολουθώντας ιστορικές στιγμές της ελληνικής ιστορίας του 20^{ου} αιώνα (Δικτατορία των Συνταγματαρχών του 1967, προσπάθεια πραξικοπήματος στην Κύπρο το 1974) θα αντιληφθούμε ότι μια πολιτειακή μεταβολή έχει πάντα βαθύτερα αίτια, και ίσως λαϊκά ερείσματα, τα οποία και οφείλουμε να αναζητήσουμε σε βάθος χρόνου και με έρευνα των κοινωνικών και ιστορικών δομών της περιόδου αναφοράς.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Οι εκτροπές του πολιτεύματος (αναφερόμενοι πάντα σε ένα δημοκρατικό πολίτευμα) αποτελούν κοινό τόπο από την αρχαιότητα, τη δημοκρατική Αθήνα συγκεκριμένα, μέχρι και σήμερα. Η πιο γνωστή στους μαθητές εκτροπή είναι εκείνη της τυραννίας των Τριάκοντα που ακολούθησε την ήττα και συνθηκολόγηση της Αθήνας στον Πελοποννησιακό πόλεμο. Αποτελεί έτσι κι αλλιώς αντικείμενο της διδασκαλίας της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στην Α΄ Λυκείου με τα «Ελληνικά» του Ξενοφώντα. Η ήττα της Αθήνας αποτελεί ίσως την πιο εύκολη αιτιολόγηση της τυραννίας των Τριάκοντα. Η έκρυθμη κατάσταση που ακολούθησε την πτώση της ηγεμονίας, η προσπάθεια κάλυψης των πρώτων αναγκών, η αίσθηση και διάθεση επιστροφής στο πατρώο πολίτευμα, οδήγησαν στην επιβολή μίας ολιγαρχικής διακυβέρνησης που σύντομα κατέληξε σε μια από τις χειρότερες τυραννίες.

Παρότι ο στόχος της διδασκαλίας ενός αδιδακτου κειμένου δεν είναι η διερεύνηση των ιστορικών αιτιών που οδήγησαν σε ένα ιστορικό γεγονός, η δημιουργία όμως ερευνητικής διάθεσης και η ενασχόληση των μαθητών μας με τις δομές μιας περιόδου θα θεμελιώσουν την απαίτηση διαρκούς αμφισβήτησης και

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

διερεύνησης των αιτιών πολλών κοινωνικών ή πολιτικών προβλημάτων. Οι μαθητές θα γνωρίσουν μία προηγούμενη της των Τριάκοντα πολιτειακή μεταβολή, αυτή του 411 π.Χ. Σαφώς δεν έχει την ίδια βαρύτητα με εκείνη της τυραννίας των Τριάκοντα, όντως υπήρξε αποτυχημένη και βραχύβια, σίγουρα δεν είχε σοβαρότατες κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες, όμως προϋπήρξε. Και οφείλουμε να το λάβουμε υπόψη μας στην έρευνα των αιτιών που οδήγησαν στη μεταβολή του 404 π.Χ.. Εν ολίγοις, κάποιος μπορεί να θέσει εύλογα τα ερωτήματα; Η αθηναϊκή δημοκρατία παρουσιάζει σημεία σαθρότητας και από πότε; Η απόπειρα πολιτειακής μεταβολής του 411 π.Χ. μπορεί να θεωρηθεί προάγγελος της τυραννίας του 404 π.Χ.; Ποια ήταν η στάση του λαού στο ολιγαρχικό πραξικόπημα;

Η απάντηση στο τελευταίο ερώτημα συνδέεται στενά με τον τίτλο του συγκεκριμένου σεναρίου: «Ουδείς νεωτερίζει». Ούτε η Εκκλησία του Δήμου, ούτε η Βουλή των 500, κανείς ουσιαστικά έδειξε διάθεση αντίστασης στην επερχόμενη κατάλυση του πολιτεύματος. Κάτι που όντως χρήζει διερεύνησης, ή μάλλον συνέρευνας, εφόσον μαζί με τους μαθητές μου θα προσπαθήσουμε να ερμηνεύσουμε τη στάση του αθηναϊκού λαού.

Ας μην ξεχνάμε, όμως, ότι το σενάριο καλύπτει την ανάγκη διδασκαλίας αδιδακτου κειμένου, άρα ένα μέρος του σίγουρα οφείλει να καλύψει στόχους γραμματικής, συντακτικού και μετάφρασης. Οι παράγραφοι που δίνονται στους μαθητές προσφέρονται (σύμφωνα με τη γνώμη του συντάκτη του σεναρίου) για επαναληπτική ενασχόληση με γραμματικά (αόριστος β', παθητικός αόριστος α' και β', κλίση μέσου παρακειμένου και υπερσυντελικού βαρύτονων αφωνόληκτων ρημάτων) και συντακτικά φαινόμενα (δευτερεύουσες αναφορικές προτάσεις, απρόσωπη σύνταξη). Λεξιλογικά το απόσπασμα δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες, οι δε λέξεις που ενδεχομένως δυσκολέψουν τους μαθητές στην μεταφραστική τους απόπειρα δίνονται προς αναζήτηση σε λεξικά της αρχαίας ελληνικής.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τέλος, κρίνεται σκόπιμο οι μαθητές να επαναλάβουν τις ιδιομορφίες γλώσσας και ύφους του Θουκυδίδη για να είναι σε θέση για να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν αποσπάσματα του συγγραφέα στο μέλλον. Ας μην απομακρυνόμαστε από τους στόχους της διδασκαλίας του αδίδακτου κειμένου που είναι η επαφή τω μαθητών με γλωσσικές και υφολογικές ιδιαιτερότητες συγγραφέων της αττικής πεζογραφίας. Για τους παραπάνω λόγους ένα μικρό μέρος των Φύλλων Εργασίας αφιερώνεται στην πραγμάτωση του συγκεκριμένου στόχου.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές αναμένεται:

- Να αντιληφθούν την έννοια αιτίου - αποτελέσματος σε ένα ιστορικό γεγονός.
- Να κατανοήσουν ότι ακόμα και ένα σταθερά εδραιωμένο δημοκρατικό καθεστώς μπορεί να φανεί ευάλωτο.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι συχνά η επιβολή μιας δικτατορίας οφείλεται στην έλλειψη αντίδρασης.
- Να διακρίνουν τον καταλυτικό ρόλο που μπορεί να παίζει ένα πραξικόπημα στην αποσάθρωση του δημοκρατικού ιστού μιας κοινωνίας και να καταδείξει ακόμα εντονότερα τις αδυναμίες της.
- Να επισημάνουν ότι συνήθεις αιτίες ανατροπής της δημοκρατίας είναι κρίσεις πολεμικές, πολιτικές ή κοινωνικοοικονομικές.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές αναμένεται:

- Να αντιλαμβάνονται βασικά χαρακτηριστικά ύφους και γλώσσα ενός συγγραφέα, ώστε να αντιληφθούν στη συνέχεια το επικοινωνιακό πλαίσιο του κειμένου και της περιόδου στην οποία διαδραματίζονται τα γεγονότα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να κατανοήσουν τη σύνδεση ορθής σύνταξης - γραμματικών γνώσεων και μεταφραστικής απόπειρας.
- Να διερευνήσουν τις αιτίες των διαφορών σε απαντήσεις γραμματικών και συντακτικών ασκήσεων και σε μεταφραστικές απόπειρες του ίδιου αποσπάσματος και να καταγράψουν τις αδυναμίες τους.
- Να κατανοήσουν τα χαρακτηριστικά της γλώσσας διαφορετικών κειμενικών ειδών, συγκεκριμένα: πολιτικού λόγου, πολυτροπικού κειμένου (αφίσα, παρουσίαση PowerPoint).
- Να προσαρμόσουν το ύφος του γραπτού κειμένου στην περίπτωση επικοινωνίας που τους ζητείται κάθε φορά: ύφος πολιτικού λόγου, προφορικής αφήγησης, σύντομης απόδοσης περιεχομένου.
- Να επαναλάβουν και να εμπεδώσουν συγκεκριμένα συντακτικά και γραμματικά φαινόμενα ύλης προηγούμενων ετών.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές αναμένεται:

- Να ταξινομούν λεκτικά σύνολα με στόχο τη λογική κατανόηση του περιεχομένου μιας συγκεκριμένης περιόδου.
- Να συγκρίνουν αίτια ιστορικών γεγονότων (κατάλυσης δημοκρατίας) διαφόρων περιόδων και να κατανοούν τη σημασία τους.
- Να αντιλαμβάνονται τη σπουδαιότητα του οικονομικού – κοινωνικού και πολιτικού παράγοντα στην εξέταση μιας περιόδου και να ενσωματώνουν ένα συγκεκριμένο κείμενο σε αυτήν.
- Να ανακαλύπτουν και να διερευνούν τη σχέση ανάμεσα σε γεγονότα του παρόντος με αντίστοιχα του παρελθόντος, να συγκρίνουν και να καταλήγουν σε συμπεράσματα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να εργαστούν ομαδοσυνεργατικά και να κατανοήσουν ότι ο καθένας αποκτά έναν σημαντικό ρόλο μέσα στην ομάδα. Η μη επίτευξη του στόχου του κάθε ρόλου θέτει σε κίνδυνο όλη την ομάδα.
- Να γίνουν παραγωγοί μιας ομαδικής παρουσίασης, η κάθε ομάδα συνδημιουργός της παραγωγής της τάξης.
- Να έρθουν σε επαφή με την κοινωνία του πολιτισμού, της τεχνολογίας και της γνώσης.
- Τέλος, να αυτοαξιολογηθούν ανακαλύπτοντας και καταγράφοντας τις ελλείψεις και αδυναμίες τους.

Διδακτικές πρακτικές

Η ομαδοσυνεργατική μέθοδος που χρησιμοποιείται στα σενάρια διδασκαλίας με χρήση ΤΠΕ στοχεύει εξ ορισμού στην ανάπτυξη της συνεργασίας και συνεισφοράς των μελών των ομάδων. Οι μαθητές χρησιμοποιούν την τεχνολογία ως εργαλείο που οδηγεί στη γνώση, καθώς αξιοποιούν ψηφιακούς πόρους και μέσα και τα επεξεργάζονται κριτικά. Επίσης, οι μαθητές θα αυτοαξιολογηθούν, εφόσον θα διαπιστώσουν τις ενδεχόμενες αδυναμίες και ελλείψεις τους σε γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα. Αναμένεται δε η συνειδητοποίηση των ελλείψεων να οδηγήσει στη δημιουργική επίλυση του προβλήματος από πλευράς μαθητή.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η δημιουργία ευσυνείδητων πολιτών αποτελεί έναν από τους βασικούς στόχους της ανθρωπιστικής παιδείας, ο δε ρόλος της διδασκαλίας των αρχαίων ελληνικών αποκτά ιδιαίτερη σημασία στην επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου. Οι μαθητές καλούνται από ιδιαίτερα μικρή ηλικία να συνειδητοποιήσουν ότι η σταθερότητα του πολιτεύματος δεν είναι αυτονόητη και ότι οι κίνδυνοι που ελλοχεύουν είναι υπαρκτοί ως ιστορικά και κοινωνικά αποδεδειγμένοι. Η απόπειρα των Τετρακοσίων ολιγαρχικών στην Αθήνα του 411 π.Χ. μπορεί να απέτυχε, δημιούργησε όμως

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

συνθήκες αναταραχής οι οποίες σε βάθος χρόνου ευνόησαν την πλήρη αποσταθεροποίηση και εκτροπή στα 404 π.Χ. Η κατανόηση της συγκεκριμένης θέσης και η απόδειξή της θα διευκολύνει αρκετά την προαναφερθείσα συνειδητοποίηση των κινδύνων που απειλούν ανά πάσα στιγμή το δημοκρατικό πολίτευμα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Οι στόχοι του σεναρίου συνδέονται απόλυτα με τους στόχους που θέτει το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα για τη διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας στη Β΄ Λυκείου (ΦΕΚ 1401/2-6-2014). Συγκεκριμένα, οι μαθητές καλούνται να εμπεδώσουν γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα που έχουν ήδη διδαχτεί στο Γυμνάσιο και την Α΄ Λυκείου μέσω επαναλήψεων. Επιπρόσθετα, ζητείται να κατανοήσουν τους βασικούς μηχανισμούς της μεταφραστικής απόπειρας ενός αδιδακτου κειμένου. Τέλος, οφείλουν να αναπτύξουν τις διανοητικές τους δυνατότητες και την κριτική τους ικανότητα μέσω των συλλογισμών που διέπουν το κείμενο και των νοημάτων του.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Η έρευνα των απειλών και κινδύνων της δημοκρατίας, μέσω της ενασχόλησης με πραξικοπήματα από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, διευκολύνεται σημαντικά από τη χρήση των ΤΠΕ. Εκτός της πρακτικής αξιοποίησής τους ως μέσου αναζήτησης πληροφοριών, οι ΤΠΕ καθίστανται αναγκαίες στην ανάπτυξη των δημιουργικών δεξιοτήτων των μαθητών: βοηθούν στην ανάλυση (διάκριση ομοιοτήτων και διαφορών) και τον συσχετισμό συμπερασμάτων ή θέσεων, διευκολύνουν στη σύνθεση (δημιουργία, τροποποίηση, εξαγωγή συμπερασμάτων) και χρησιμεύουν στην αξιολόγηση και την αυτοεκτίμηση των μαθητών, καθώς οι τελευταίοι επιχειρηματολογούν, ασκούν κριτική, αποφασίζουν. Η αποτελεσματικότητα της χρήσης των ΤΠΕ είναι ευδιάκριτη στον διαμοιρασμό των απαντήσεων των μαθητών με τη χρήση του Wiki του μαθήματος. Οι μαθητές κοινωνικοποιούνται, μοιράζονται,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

συνεργάζονται. Τέλος, ο προσδιορισμός των μαθησιακών αναγκών από την πλευρά τους οδηγεί στον αναστοχασμό, την αυτοκριτική και τη μεταγνώση.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Α. Ρητορικά κείμενα Β΄ Λυκείου Θεωρητικής Κατεύθυνσης:

[Δημοσθένους «Υπέρ της Ροδίων Ελευθερίας» 17-18](#)

Β. Αρχαίοι Έλληνες Ιστοριογράφοι Α΄ Λυκείου, [Εισαγωγή στον Θουκυδίδη](#)

Γ. [Συντακτικό της αρχαίας ελληνικής Γλώσσας \(Α, Β, Γ Γυμνασίου\)](#)

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Αριστοτέλη «[Πολιτικά](#)» [1299b](#) [Στο *Aristotelis Politica*. 1921 [ανατ. 1957]. Ed. W. D. Ross. Oxford: Clarendon Press].

Αριστοτέλη «[Αθηναίων Πολιτεία](#)» [29.5](#) [Στο *Atheniensium respublica*. 1920. Ed. Kenyon, Frederic G Sir. New York: Oxford University Press].

Αριστοφάνη «[Λυσιστράτη](#)» [Στο *Aristophanes Lysistrata*. 1872 [2003/ 2006¹⁸]. Ed. William James Hickie. *The Comedies of Aristophanes. A New and Literal Translation*. Volume 2. London: Bohn's Library].

[Θουκυδίδου «Ιστορία» 8.69.1-8.70.2/ 8.1.3-4/ 8.67.3](#) [Στο *Thucydidis Historiae*. 1910. Ed. Jones, Henry Stuart. Oxford Classical Texts. Oxford: Oxford University Press]. [Μτφρ. Ε.Κ. Βενιζέλος. [1940] 1960. Θουκυδίδου Ιστορία. Ι–ΙΙ. 2η έκδ. Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της Εστίας]. [Μτφρ. Ε. Λαμπρίδη. 1962. Θουκυδίδου Ιστορία. Πρόλογος, μετάφραση, σχόλια. Εισαγωγή: Ι.Θ. Κακριδής. Ι–ΙV. Αθήνα: Γκοβόστης].

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Ιστοσελίδες

[Το ολιγαρχικό κίνημα των 400 στην αρχαία Αθήνα](#) [πηγή: Αρχαία Ελληνικά]

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

[Comic strip creator](#) [Λογισμικόδημιουργίας κόμικς].

[Glogster](#) [Ελεύθερο λογισμικό δημιουργίας πολυτροπικού κειμένου].

[Henry George Liddell, Robert Scott, A Greek – English Lexicon](#)

[Ηλεκτρονικό λεξικό πηγή: Ψηφιακή Βιβλιοθήκη «Περσέας»].

[Νέο φως στο πραξικόπημα κατά του Μακαρίου το 1974](#) [πηγή: εφημερίδα «Ημερησία». 16/ 07/ 2011].

[Εισαγωγή στην πολιτική της κλασικής Αθήνας](#) [πηγή: Ίδρυμα Μείζονος ελληνισμού].

[Επάνοδος του Αλκιβιάδη](#) [πηγή: *Ιστορία Ελληνικού Έθνους*. Από το μύθο ως τις αρχές του 21^{ου} αιώνα].

[Linoit](#) [Ελεύθερο λογισμικό δημιουργίας πολυτροπικού κειμένου].

[Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#) (Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας)

[Το πραξικόπημα της 21^{ης} Απριλίου 1967](#) [πηγή: Σαν Σήμερα].

[Από τον Αττίλα 1 στον Αττίλα 2](#) [πηγή: Σαν Σήμερα].

[Θρασύβουλος, περίπου 455-388](#) [πηγή: εφημερίδα «Το Βήμα». International Edition. 21/03/2004].

Blackwell, C. W. «[The history of the council](#)» 2003 [πηγή: “The Stoa Consortium”].

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Για τη διευκόλυνση διδάσκοντος και διδασκομένων κρίνεται σκόπιμο η κατανομή των μαθητών σε ομάδες να έχει προηγηθεί των ωρών διδασκαλίας που αφιερώνονται στο σενάριο. Επίσης, χρήσιμο θα ήταν, για να αποφευχθεί απώλεια χρόνου, ο διδάσκων να έχει φροντίσει εκ των προτέρων για την ορθή λειτουργία και παρουσίαση όλων των ιστοσελίδων και λογισμικών. Τέλος, μια σύντομη επαφή του τμήματος με το περιβάλλον Wiki θα ήταν αποτελεσματική κατά την ενασχόληση των

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

μαθητών με τα διάφορα [Φύλλα Εργασίας](#). Για όλες τις ώρες χρειάζεται το εργαστήριο της πληροφορικής ή η ειδικά εξοπλισμένη αίθουσα όπως έχει προαναφερθεί.

Α΄ Φάση

1^η διδακτική ώρα

Τη συγκεκριμένη ώρα βασικός στόχος του διδάσκοντος είναι η άμεση επαφή των μαθητών με το κείμενο και η πλήρης κατανόηση της χρονικής περιόδου. Αφού διαβαστεί με τον κατάλληλο επιτονισμό όλο το κείμενο από τον διδάσκοντα, θα προχωρήσουμε σε αναλυτική διδασκαλία των δύο πρώτων παραγράφων. Είναι πολύ σημαντικό να δουλέψουμε μαζί με τους μαθητές αυτές τις παραγράφους, ίσως είναι η πρώτη φορά που ασχολούνται με σενάριο διδασκαλίας στη Θεματογραφία, άρα εμείς καλούμαστε να οδηγήσουμε το τμήμα, τουλάχιστον σε αυτή τη φάση διδασκαλίας. Ίσως χρειαστεί να ξαναδιαβάσουμε τις δύο παραγράφους και στη συνέχεια να παραπέμψουμε τους μαθητές στο [πρώτο Φύλλο Εργασίας](#), το οποίο είναι κοινό για όλες τις ομάδες.

Οι μαθητές ήταν εξοικεωμένοι με σενάρια διδασκαλίας στη Νεοελληνική Γλώσσα της Α΄ Λυκείου, κάτι που διευκόλυνε αρκετά τον διδάσκοντα.

Οι ερωτήσεις του Φύλλου θα διευκολύνουν στη χρονολόγηση του αποσπάσματος. Ο επιρρηματικός προσδιορισμός που έχει κυρίαρχη θέση είναι ο «*τῶν ἐνΔεκελείᾳ πολεμίων ἔνεκα*». Θα αναφερθούμε στο φαινόμενο της αναστροφής της πρόθεσης, παραπέμποντας στην αντίστοιχη σελίδα του βιβλίου του Συντακτικού της Αρχαίας Ελληνικής. Το αναμενόμενο προς κατανόηση από τους μαθητές μας είναι ότι βρισκόμαστε στην τρίτη φάση του Πελοποννησιακού πολέμου, έχει συντελεστεί η καταστροφή στη Σικελία και η κατάσταση στην Αθήνα γίνεται δυσκολότερη εξαιτίας του αποκλεισμού από τη Δεκέλεια (ιστορικά γεγονότα γνωστά στους μαθητές). Στη δεύτερη παράγραφο θα τονιστεί ιδιαίτερα η αντίθεση ανάμεσα σε αυτούς που δεν γνώριζαν και στους συνωμότες οι οποίοι δεν θα επέτρεπαν καμία αντίδραση στην

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

κατάλυση του πολιτεύματος. Έμφαση, επίσης, δίνουμε στα παράγωγα του «ενίσταμαι», («ένσταση» είναι ουσιαστικά η λέξη που ζητάμε από τους μαθητές μας και η χρήση της σήμερα) και τον υποθετικό λόγο που περιέχει το ρήμα.

Καμία ιδιαίτερη δυσκολία δεν παρουσιάστηκε, οι μαθητές αντεπεξήλθαν πολύ καλά στις ερωτήσεις κατανόησης.

Στη συνέχεια, ζητάμε από τους μαθητές μας να ανακαλέσουν στη μνήμη του από την ύλη της Α΄ Λυκείου τις ιδιομορφίες της γλώσσας και του ύφους του Θουκυδίδη, και τους καλούμε να βρουν συγκεκριμένα παραδείγματα από το απόσπασμα (παραπέμπουμε στις αντίστοιχες σελίδες εισαγωγής της Α΄ Λυκείου, για να έχουν όλη την πληροφόρηση στον υπολογιστή τους).

Η έκτη και έβδομη ερώτηση αναφέρονται στη σύνταξη και μετάφραση του αποσπάσματος. Στην έκτη ερώτηση ο στόχος είναι να γίνει αντιληπτό ότι η ορθή συντακτική σειρά των λέξεων της αρχαίας διευκολύνει τη μετάφραση στη νέα ελληνική. Η έβδομη ερώτηση επικεντρώνει το ενδιαφέρον των μαθητών σε συγκεκριμένες λέξεις ή ονοματικά σύνολα της αρχαίας και τη σύνταξή τους. Με την όγδοη ερώτηση επιδιώκουμε τη συνεργασία των μαθητών, την ανάπτυξη της κριτικής τους ικανότητας, τη διατύπωση σχολίων, τη σύγκριση και την αυτοαξιολόγησή τους. Είναι σημαντικό να υπάρχει ταύτιση της μετάφρασης στην έκτη ερώτηση με τη σύνταξη της έβδομης ερώτησης. Οι διαφορετικές απαντήσεις των ομάδων θα σχολιαστούν, αιτιολογηθούν και στο τέλος θα αναρτηθούν στο Wiki του μαθήματος.

Η πρώτη παράγραφος ολοκληρώθηκε στην τάξη, η δεύτερη ανατέθηκε ως εργασία για το σπίτι.

Β΄ Φάση

2^η & 3^η διδακτική ώρα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι επόμενες δύο διδακτικές ώρες θα αφιερωθούν στη διεξοδική ενασχόληση με τις υπόλοιπες παραγράφους του αποσπάσματος. Κάθε ομάδα θα ερευνήσει μία (ή και λίγο περισσότερο) παράγραφο, θα συντάξει, θα προσπαθήσει να μεταφράσει, θα ασχοληθεί με ένα συγκεκριμένο συντακτικό φαινόμενο και, τέλος, θα παρουσιάσει τις δραστηριότητές της στους συμμαθητές της. Από τα 90 λεπτά των δύο διδακτικών ωρών τα 60' αφιερώνονται στις δραστηριότητες των μαθητών και τα 30' στην παρουσίασή τους από τις ομάδες.

Αφού δώσουμε στους μαθητές το [2^ο Φύλλο Εργασίας](#) τους ενημερώνουμε για το τι ακριβώς καλούνται να μελετήσουν. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει τη μελέτη μίας παραγράφου της ιστορικής αφήγησης των γεγονότων του 411 π. Χ. από τον Θουκυδίδη (8.69.3 – 8.70.2). Οι δραστηριότητες κάθε ομάδας είναι του ίδιου βαθμού δυσκολίας και ακολουθούν την ίδια δομή. Η πρώτη δραστηριότητα επιζητά τη σύνταξη και μετάφραση του αποσπάσματος, σε περίπτωση δε που υπάρχουν άγνωστες λέξεις, κατά την κρίση του διδάσκοντος, οι μαθητές οδηγούνται στη χρήση λεξικού (στην περίπτωση που οι μαθητές έχουν περισσότερες άγνωστες λέξεις καλό είναι να οδηγηθούν στη χρήση του λεξικού, αφού έχουν εξαντλήσει όλες τις απόπειρες κατανόησης της λέξης). Η πρώτη ομάδα δεν έχει να ασχοληθεί με αυτή τη δραστηριότητα, αφού όλες οι λέξεις είναι (μάλλον) γνωστές. Η τρίτη δραστηριότητα (ας θυμηθούμε...) αφορά την υπενθύμιση γραμματικών και συντακτικών φαινομένων μέσα από τη μορφή ερωτήσεων. Γραμματικά το φαινόμενο που κυριαρχεί είναι ο **αόριστος β΄, ο παθητικός αόριστος α΄ και β΄, η κλίση αντωνυμιών, και κλιτοί τύποι ρημάτων της β΄ συζυγίας** (δίδωμι, δίδομαι, ίστημι, ίσταμαι). Οι ερωτήσεις που αφορούν τη σύνταξη αποσκοπούν στην υπενθύμιση της **σύνταξης της μετοχής** και διαφόρων αντωνυμιών.

Η τέταρτη (τρίτη για την 1^η ομάδα) δραστηριότητα αφορά τη δημιουργία μίας σύντομης παρουσίασης με σκοπό την υπενθύμιση κάποιων συντακτικών φαινομένων. Συγκεκριμένα, η πρώτη ομάδα καλείται να δημιουργήσει μία παρουσίαση σχετικά με

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

τις αναφορικές προτάσεις, η δεύτερη ομάδα σχετικά με τις χρονικές και υποθετικές προτάσεις. Η τρίτη ομάδα θα παρουσιάσει τους εμπρόθετους επιρρηματικούς προσδιορισμούς και η τέταρτη θα ασχοληθεί με την απρόσωπη σύνταξη.

Η επαναληπτική φύση των δραστηριοτήτων βοηθά τόσο στην υπενθύμιση των φαινομένων όσο και στη συνειδητοποίηση των ελλείψεων και αδυναμιών από πλευράς μαθητών. Η παρουσίαση των δραστηριοτήτων θα καλύψει το τελευταίο μισάωρο και ο διδάσκων έχει τη δυνατότητα παρέμβασης όπου κρίνεται σκόπιμο, λαμβάνοντας κάθε φορά υπόψη τις αδυναμίες του τμήματος (π.χ. ενδέχεται να μην έχει πραγματοποιηθεί η διδασκαλία των αναφορικών προτάσεων στην Α΄ Λυκείου. Σε μια τέτοια περίπτωση καλό θα ήταν να προηγηθεί η διδασκαλία από τον διδάσκοντα και κατά τη διάρκεια του σεναρίου να εμπεδωθεί η ύλη).

Οι δραστηριότητες αυτές εφαρμόστηκαν από τις ομάδες και στη συνέχεια ελέγχθηκαν από τον διδάσκοντα από τα φύλλα που είχαν παραδώσει.

Γ΄ Φάση

4^η & 5^η διδακτική ώρα

Σε αυτήν τη φάση, εμβαθύνουμε στο νόημα και τα μηνύματα του αρχαίου κειμένου και προσπαθούμε να συγκρίνουμε με το σήμερα. Οι δύο ομάδες ασχολούνται με την αρχαιότητα, ενώ οι άλλες δύο με την Ελλάδα του 20^{ου} αιώνα. Κοινό θέμα έρευνας και αναζήτησης του [τρίτου Φύλλου Εργασίας](#) αποτελούν τα αίτια που μπορούν να οδηγήσουν σε πολιτειακές εκτροπές.

Η πρώτη ομάδα θα ασχοληθεί πιο ερευνητικά με το ολιγαρχικό πραξικόπημα του 411 π. Χ. αλλά και την τυραννία των Τριάκοντα. Εντύπωση έχει ήδη προκαλέσει από το πρώτο Φύλλο Εργασίας η έλλειψη αντίδρασης. Κανένας πολίτης και κανένα πολιτειακό όργανο δεν αντιστέκεται στην ανατροπή. Η αντίδραση δημιουργείται μακριά, στην πρώτη περίπτωση στη Σάμο, στη δεύτερη στα σύνορα της Βοιωτίας. Και στις δύο περιπτώσεις όμως ο αρχηγός της αντίστασης και υποστηρικτής του

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

δημοκρατικού πολιτεύματος είναι ο ίδιος, ο Θρασύβουλος (μέρος της δράσης του οι μαθητές έχουν παρακολουθήσει στα «Ελληνικά» του Ξενοφώντα στην Α΄ Λυκείου). Οι μαθητές καλούνται αφού μελετήσουν τις σύγχρονες αναλύσεις των γεγονότων να δημιουργήσουν ένα κόμικ: ένας Αθηναίος παππούς αφηγείται μετά από χρόνια στο εγγόνι του τα γεγονότα, τη δράση του Θρασύβουλου, την έλλειψη αγωνιστικής διάθεσης των Αθηναίων.

Το κόμικ έγινε πολύ επιτυχημένο και τα παιδιά ενθουσιάστηκαν, γιατί δεν είχαν στο παρελθόν άλλη παρόμοια ενασχόληση.

Η δεύτερη ομάδα που ασχολείται με την αρχαιότητα εμβαθύνει περισσότερο, καθώς εμπλέκεται με τη μελέτη του πολιτεύματος και τις αναφορές των αρχαίων συγγραφέων σε αυτό. Συγκεκριμένα, διερευνούν το έργο της Βουλής των 500 και των Προβούλων και μελετούν αποσπάσματα είτε του Θουκυδίδη είτε του Αριστοτέλη που αναφέρονται στις πολιτειακές μεταβολές της Αθήνας και ουσιαστικά φανερώνουν ότι η τυραννία των Τριάκοντα είχε τις ρίζες της στην ολιγαρχική μεταβολή του 411 π. Χ.. Οι μαθητές, όταν αποκτήσουν πλήρη εικόνα της κατάστασης, έχοντας διαβάσει και σύγχρονα ιστολόγια που αναλύουν τα γεγονότα, καλούνται να εναρμόνισουν τον Θρασύβουλο και συγκεκριμένα να γράψουν τον λόγο που εκφώνησε στα αθηναϊκά πληρώματα που ναυλοχούσαν στη Σάμο. Ο στόχος του δημοκρατικού ηγέτη και του λόγου που θα εκφωνήσει είναι να ενημερώσει τον στόλο, να πείσει τους άντρες του και να επαναφέρει το πολίτευμα.

Οι άλλες δύο ομάδες θα ασχοληθούν με πολιτειακές εκτροπές που χάραξαν τη σύγχρονη ελληνική ιστορία. Η τρίτη ομάδα θα διερευνήσει τη Δικτατορία του 1967, τις αφορμές και τα αίτια. Η έκρυθμη πολιτική κατάσταση της δεκαετίας του 1960, η έλλειψη συναίνεσης και ορθής πολιτικής βούλησης, συνετέλεσαν στην επιβολή ενός δικτατορικού καθεστώτος με οδυνηρές για την ελληνική κοινωνία συνέπειες. Μία από τις συνέπειες καλείται ουσιαστικά να διερευνήσει η τέταρτη ομάδα, αφού το αποτυχημένο πραξικόπημα του Ιουλίου 1974 εναντίον του αρχιεπισκόπου Μακαρίου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

άνοιξε τον ασκό του Αιόλου και οδήγησε στην τουρκική εισβολή στην Κύπρο και τη διχοτόμηση του νησιού. Το ιστορικό γεγονός του 1967 ως παράγοντας για το ιστορικό γεγονός του 1974, η μεταβολή στην κοινωνική δομή, η καταστροφή. Σαφώς είναι αυθαίρετο να εξομοιώσουμε την κατάσταση της αθηναϊκής δημοκρατίας από το 411 π. Χ. έως το 404 π. Χ. με εκείνη της Ελλάδας του 1967-1974, δεν παύει όμως να παραμένει δελεαστικό για περαιτέρω αναλυτική μελέτη είτε πολιτειακής, είτε ιστορικής μορφής. Και οι δύο ομάδες θα καταλήξουν δημιουργώντας από μία αφίσα (χρησιμοποιώντας το Glogster ή το Linoit) όπου θα καθίστανται σαφή τα αίτια, οι τακτικές του καθεστώτος και οι συνέπειες της δικτατορίας.

Έγιναν και οι σχετικές αφίσες που αναρτήθηκαν στο Glogster.

4΄ Φάση

6^η διδακτική ώρα

Στην τελευταία διδακτική ώρα συγκαλείται η ολομέλεια. Οι ομάδες παρουσιάζουν τις εργασίες τις οποίες ολοκλήρωσαν τις δύο προηγούμενες διδακτικές ώρες. Καλό είναι η παρουσίαση να μην υπερβεί τα 20 λεπτά. Αφού ολοκληρωθεί ο κύκλος των παρουσιάσεων, οι μαθητές καλούνται να καταγράψουν σε μορφή κοινής πια παρουσίασης τα κοινά αίτια και τις κοινές συνέπειες όλων των πραξικοπημάτων με τα οποία ασχολήθηκαν, καθώς και τα κατασταλτικά μέτρα των καθεστώτων. (10 λεπτά).

Στη συνέχεια, καλούνται να συμπληρώσουν τους πίνακες που παρατίθενται στο [τέταρτο Φύλλο Εργασίας](#) και αφορούν αδυναμίες που παρουσιάστηκαν στις απαντήσεις των ασκήσεων γραμματικής και συντακτικού ή την άγνοια συγκεκριμένων ιστορικών γεγονότων. Στόχος μας ουσιαστικά εδώ είναι η μέχρι το τέλος προσπάθεια παρακίνησης σε μελέτη και πραγματική ενασχόληση με το γνωστικό αντικείμενο.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Οι παρουσιάσεις ήταν πολύ σύντομες λόγω απουσίας κάποιων μαθητών και έλλειψης χρόνου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας 1 (κοινό)

1^η διδακτική ώρα

Ακούστε τον καθηγητή σας να διαβάζει το παρακάτω απόσπασμα και στη συνέχεια διαβάστε το προσεκτικά κι εσείς.

[8.69.1] Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκκλησία οὐδενὸς ἀντειπόντος, ἀλλὰ κυρώ-
σασα ταῦτα διελύθη, τοὺς τετρακοσίους ἤδη ὕστερον τρόπω
τοιῶδε ἐς τὸ βουλευτήριον ἐσήγαγον. ἦσαν [δ'] Ἀθηναῖοι
πάντες αἰεὶ οἱ μὲν ἐπὶ τείχει, οἱ δ' ἐν τάξει, τῶν ἐν Δεκε-
λείᾳ πολεμίων ἔνεκα ἐφ' ὅπλοις. [8.69.2] τῇ οὖν ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
τοὺς μὲν μὴ ξυνειδότας εἶασαν ὥσπερ εἰώθεσαν ἀπελθεῖν,
τοῖς δ' ἐν τῇ ξυνωμοσίᾳ εἰρητο ἡσυχῇ μὴ ἐπ' αὐτοῖς τοῖς
ὅπλοις, ἀλλ' ἄπωθεν περιμένειν, καὶ ἦν τις ἐνιστῆται τοῖς
ποιουμένοις, λαβόντας τὰ ὄπλα μὴ ἐπιτρέπειν.

Προσπαθήστε να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις αναφορικά με το περιεχόμενο, τη σύνταξη και τη μορφή του κειμένου:

1. Σε ποιον χώρο ποιας πόλης λαμβάνει χώρα το γεγονός; Ποιοι είναι οι «πρωταγωνιστές»;

2. Ποιος επιρρηματικός προσδιορισμός της πρώτης παραγράφου (8.69.1) σας βοηθά να χρονολογήσετε το απόσπασμα; Σε ποια ιστορική περίοδο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

τοποθετούνται τα αφηγούμενα γεγονότα; Τι επιρρηματικός προσδιορισμός είναι και τι έχετε να παρατηρήσετε σχετικά [με τη θέση της πρόθεσης](#);

3. Ποια είναι τα μέλη της αντίθεσης στη δεύτερη παράγραφο (8.69.2); Ποια οδηγία πήραν οι γνώστες της συνωμοσίας;

4. Μπορείτε να μεταφράσετε την υπόθεση: *ήν τις ένιστήται τοις ποιουμένοις*; Βρείτε λέξεις της νέας ελληνικής για το *ένιστήται* για να βοηθηθείτε ή χρησιμοποιήστε [λεξικά αναζήτησης](#).

5. Υπάρχουν κάποιες ιδιομορφίες γλώσσας και ύφους που σας βοηθούν να αναγνωρίσετε το συγγραφέα του κειμένου; Λάβετε επίσης υπόψη σας το χρονολογικό σήμαντρο της 2^{ης} ερώτησης. Καταγράψτε τις σημαντικότερες

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

από αυτές δίνοντας παραδείγματα από το κείμενο. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την [Εισαγωγή στην Ιστοριογραφία της Α΄ Λυκείου](#).

Χαρακτηριστικά γλώσσας και ύφους	Παράδειγμα

6. Αφού λάβετε υπόψη σας την κατά κώλα διαίρεση του κειμένου (στήλη 1), βάλτε σε συντακτική σειρά τις λέξεις της αρχαίας ελληνικής (στήλη 2) για να αποδώσετε τη μετάφραση στη νέα ελληνική (στήλη 3).

Κατά κώλα διαίρεση	Συντακτική σειρά	Μετάφραση
Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκκλησία οὐδενὸς ἀντειπόντος, ἀλλὰ κυρώσασα ταῦτα διελύθη		
τοὺς τετρακοσίους ἤδη ὑστερον τρόπῳ τοιῶδε ἐς τὸ βουλευτήριον		

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

<p>ἐσὴγαγον.</p> <p>ἦσαν [δ'] Ἀθηναῖοι πάντες αἰεὶ οἱ μὲν ἐπὶ τείχει, οἱ δ' ἐν τάξει, τῶν ἐν Δεκελείᾳ πολεμίων ἔνεκα ἐφ' ὄπλοις·</p>		
<p>τῇ οὖν ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοὺς μὲν μὴ ξυνειδότας εἶσαν ὥσπερ εἰώθεσαν ἀπελθεῖν,</p>		
<p>τοῖς δ' ἐν τῇ ξυνωμοσίᾳ εἴρητο ἡσυχῇ μὴ ἐπ' αὐτοῖς τοῖς ὄπλοις, ἀλλ' ἄπωθεν περιμένειν</p>		
<p>καὶ ἦν τις ἐνιστῆται τοῖς ποιουμένοις, λαβόντας τὰ ὄπλα μὴ ἐπιτρέπειν</p>		

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

7. Μπορείτε να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους;

Όρος	Χαρακτηρισμός
ἀντειπόντος	
πάντες	
τῶν ἐν Δεκελείᾳ πολεμίων ἔνεκα	
ὥσπερ εἰώθεσαν	
τοῖς δ' ἐν τῇ ξυνωμοσίᾳ	
περιμένειν	
τοῖς ποιουμένοις,	

8. Στο τέλος της ώρας όλες οι ομάδες συγκρίνετε τις απαντήσεις σας.

Προσπαθήστε να αιτιολογήσετε τις διαφορές, αν υπάρχουν.

Η μισή ἔκτη δραστηριότητα και ολόκληρη η ἑβδομη δραστηριότητα ανατέθηκαν για το σπίτι.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 2

2^η & 3^η διδακτική ώρα

Ομάδα Α΄

Διαβάστε την παρακάτω παράγραφο του αποσπάσματος:

[8.69.3] ἦσαν δὲ καὶ Ἄνδριοι καὶ Τήνιοι καὶ Καρυστίων τριακόσιοι καὶ Αἰγινήτων τῶν ἐποίκων, οὓς Ἀθηναῖοι ἔπεμψαν οἰκήσοντας, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἦκοντες ἐν τοῖς ἑαυτῶν ὅπλοις, οἷς ταῦτ' ἀποείρητο. [8.69.4] τούτων δὲ διατεταγμένων οὕτως ἐλθόντες οἱ τετρακόσιοι μετὰ ξιφιδίου ἀφανοῦς ἕκαστος (ἐπέστησαν)

Δραστηριότητα 1

Προσπαθήστε να διαιρέσετε κατά κώλα το απόσπασμα και στη συνέχεια να βάλετε σε συντακτική σειρά τις λέξεις της αρχαίας ελληνικής για να αποδώσετε τη μετάφραση στη νέα ελληνική.

Κατά κώλα διαίρεση	Συντακτική σειρά	Μετάφραση

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

--	--	--

Δραστηριότητα 2 (ας θυμηθούμε...)

Απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις που αφορούν γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα χωρίς να ανατρέξετε σε βιβλίο γραμματικής ή συντακτικού:

- **οϊκήσοντας:** Χαρακτηρίστε συντακτικά τη μετοχή και αιτιολογήστε την απάντησή σας.

--

- **έαυτῶν:** Αναγνωρίστε γραμματικά τη λέξη.

--

- **διατεταγμένων:** Χαρακτηρίστε συντακτικά τη μετοχή, αιτιολογήστε αν είναι συνημμένη ή απόλυτη. Αναγνωρίστε γραμματικά τη μετοχή και γράψτε την κλίση της οριστικής και προστακτικής παρακειμένου μέσης φωνής του ρήματος.

--

- **έλθόντες:** Αναγνωρίστε γραμματικά τον τύπο και γράψτε την προστακτική αορίστου β' ενεργητικής φωνής. Θυμάστε ποια άλλα ρήματα παρουσιάζουν

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

την ίδια ιδιομορφία στο β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεργητικής φωνής αορίστου β';

- **άφανους:** Αναγνωρίστε γραμματικά τον τύπο και γράψτε τη δοτική και κλητική ενικού και τη δοτική πληθυντικού στο αρσενικό γένος

Δραστηριότητα 3 (ας υπενθυμίσουμε...)

Καταγράψτε τις δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου. Θυμάστε ποια είναι τα είδη των αναφορικών προτάσεων; Δημιουργήστε μία σύντομη παρουσίαση στο PowerPoint δύο σελίδων σχετική με τα είδη και τη βασική θεωρία των αναφορικών προτάσεων. Χρησιμοποιήστε το διαδραστικό βιβλίο του [Συντακτικού της Αρχαίας Ελληνικής](#).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ομάδα Β΄

Διαβάστε την παρακάτω παράγραφο του αποσπάσματος:

[8.69.4] καὶ οἱ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν μετ’ αὐτῶν [Ἕλληνες] νεανίσκοι, οἷς ἐχρῶντο εἶ τί που δέοι χειροουργεῖν, ἐπέστησαν τοῖς ἀπὸ τοῦ κυάμου βουλευταῖς οὓσιν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐξιέναι λαβοῦσι τὸν μισθόν· ἔφερον δὲ αὐτοῖς τοῦ ὑπολοίπου χρόνου παντὸς αὐτοὶ καὶ ἐξιούσιν ἐδίδοσαν.

Δραστηριότητα 1

Προσπαθήστε να διαιρέσετε κατά κώλα το απόσπασμα και στη συνέχεια να βάλετε σε συντακτική σειρά τις λέξεις της αρχαίας ελληνικής για να αποδώσετε τη μετάφραση στη νέα ελληνική.

Κατά κώλα διαίρεση	Συντακτική σειρά	Μετάφραση

Δραστηριότητα 2 (ας βοηθηθούμε...)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ανατρέξτε στο [λεξικό της αρχαίας ελληνικής γλώσσας Liddel & Scott](#) και αναζητήστε τις σημασίες και συντάξεις των **ἐχρῶντο** και **χειρουργεῖν**, για να βοηθηθείτε στη μετάφραση του αποσπάσματος. Αναζητήστε επίσης τη σημασία του **κυάμου**.

Δραστηριότητα 3 (ας θυμηθούμε...)

Απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις που αφορούν γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα χωρίς να ανατρέξετε σε βιβλίο γραμματικής ή συντακτικού:

- **λαβούσι:** Να κάνετε γραμματική αναγνώριση του τύπου και να κλίνετε την προστακτική αορίστου β' της ενεργητικής φωνής. Θυμάστε ποια άλλα ρήματα παρουσιάζουν την ίδια ιδιομορφία στο β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεργητικής φωνής αορίστου β'?

- **ἐδίδοσαν:** Να αναγνωρίσετε γραμματικά τον τύπο και να γράψετε το γ' πληθυντικό όλων των εγκλίσεων του αορίστου β' στη φωνή που βρίσκεται.

- **ἐξιέναι:** Να αναγνωρίσετε συντακτικά και γραμματικά τον τύπο και να γράψετε το γ' ενικό πρόσωπο όλων των εγκλίσεων του ενεστώτα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- **έξιούσιν:** Να αναγνωρίσετε συντακτικά και γραμματικά τον τύπο και να κλίνετε τον ενικό και πληθυντικό αριθμό του αρσενικού γένους της μετοχής του ενεστώτα.

Δραστηριότητα 4 (ας υπενθυμίσουμε...)

εἶ τί που δέοι χειρουργεῖν: χαρακτηρίστε συντακτικά την πρόταση, λαμβάνοντας υπόψη τη θεωρία [του Συντακτικού της Αρχαίας Ελληνικής](#). Στη συνέχεια, δημιουργήστε μία σύντομη παρουσίαση στο PowerPoint δύο σελίδων, για να υπενθυμίσετε στους συμμαθητές σας τη θεωρία των υποθετικών και χρονικών προτάσεων.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ομάδα Γ΄

Διαβάστε την παρακάτω παράγραφο του αποσπάσματος:

[8.70.1] ὡς δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἢ τε βουλή οὐδὲν ἀντειποῦσα ὑπεξῆλθε καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται οὐδὲν ἐνεωτέριζον, ἀλλ' ἠσύχαζον, οἱ [δὲ] τετρακόσιοι ἐσελθόντες ἐς τὸ βουλευτήριον τότε μὲν πρυτάνεις τε σφῶν αὐτῶν ἀπεκλήρωσαν καὶ ὅσα πρὸς τοὺς θεοὺς εὐχαῖς καὶ θυσίαις καθιστάμενοι ἐς τὴν ἀρχὴν ἐχρήσαντο, ὕστερον δὲ πολὺ μεταλλάξαντες τῆς τοῦ δήμου διοικήσεως (πλὴν τοὺς φεύγοντας οὐ κατήγον τοῦ Ἀλκιβιάδου ἕνεκα) τὰ τε ἄλλα ἔνεμον κατὰ κράτος τὴν πόλιν.

Δραστηριότητα 1

Προσπαθήστε να διαιρέσετε κατά κώλα το απόσπασμα και στη συνέχεια να βάλετε σε συντακτική σειρά τις λέξεις της αρχαίας ελληνικής για να αποδώσετε τη μετάφραση στη νέα ελληνική.

Κατά κώλα διαίρεση	Συντακτική σειρά	Μετάφραση

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

--	--	--

Δραστηριότητα 2 (ας βοηθηθούμε...)

Ανατρέξτε στο [λεξικό της αρχαίας ελληνικής γλώσσας Liddel & Scott](#) και αναζητήστε τη σημασία και σύνταξη του **ένεωτέριζον** για να βοηθηθείτε στη μετάφραση του αποσπάσματος..

Δραστηριότητα 3 (ας θυμηθούμε...)

Απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις που αφορούν γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα χωρίς να ανατρέξετε σε βιβλίο γραμματικής ή συντακτικού:

- **άντειπουῖσα:** Να κάνετε γραμματική αναγνώριση του τύπου και να κλίνετε την προστακτική αορίστου β΄ της ενεργητικής φωνής. Θυμάστε ποια άλλα ρήματα παρουσιάζουν την ίδια ιδιομορφία στο β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεργητικής φωνής αορίστου β΄;

--

- **ένεωτέριζον:** Να αναγνωρίσετε γραμματικά τον τύπο και να γράψετε την οριστική του μέλλοντα ενεργητικής φωνής. Ποια άλλα ρήματα σχηματίζουν τον μέλλοντα κατά τον ίδιο τρόπο;

--

- **καθιστάμενοι:** Να αναγνωρίσετε συντακτικά και γραμματικά τον τύπο και να γράψετε το γ΄ ενικό πρόσωπο όλων των εγκλίσεων του ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται.

--

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- **σφῶν αὐτῶν:** Να αναγνωρίσετε συντακτικά και γραμματικά τον τύπο .

- **τῆς τοῦ δήμου διοικήσεως:** Να χαρακτηρίσετε συντακτικά το ονοματικό σύνολο.

Δραστηριότητα 4 (ας υπενθυμίσουμε...)

Αφού αναζητήσετε και καταγράψετε τους εμπρόθετους επιρρηματικούς προσδιορισμούς του αποσπάσματος, να δημιουργήσετε μία σύντομη παρουσίαση στο PowerPoint δύο σελίδων για να υπενθυμίσετε στους συμμαθητές σας τη θεωρία αυτών των προσδιορισμών. Αναζητήστε πληροφορίες στο [Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής](#).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ομάδα Δ'

Διαβάστε την παρακάτω παράγραφο του αποσπάσματος:

[8.70.2] καὶ ἄνδρας τέ τινες ἀπέκτειναν οὐ πολλούς, οἱ ἐδόκουν ἐπιτήδειοι εἶναι ὑπεξαίρεθῆναι, καὶ ἄλλους ἔδησαν, τοὺς δὲ καὶ μετεστήσαντο· πρὸς τε Ἄγιν τὸν Λακεδαιμονίων βασιλέα ὄντα ἐν τῇ Δεκελείᾳ ἐπεκηρουκέοντο, λέγοντες διαλλαγῆναι βούλεσθαι καὶ εἰκὸς εἶναι αὐτὸν σφίσι καὶ οὐκέτι τῶ ἀπίστῳ δήμῳ μᾶλλον ξυγχωρεῖν.

Δραστηριότητα 1

Προσπαθήστε να διαιρέσετε κατά κώλα το απόσπασμα και στη συνέχεια να βάλετε σε συντακτική σειρά τις λέξεις της αρχαίας ελληνικής για να αποδώσετε τη μετάφραση στη νέα ελληνική.

Κατά κώλα διαίρεση	Συντακτική σειρά	Μετάφραση

Δραστηριότητα 2 (ας βοηθηθούμε...)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ανατρέξτε στο [λεξικό της αρχαίας ελληνικής γλώσσας Liddel & Scott](#) και αναζητήστε τις σημασίες και συντάξεις των *ἔδησαν* και *μετεστήσαντο* για να βοηθηθείτε στη μετάφραση του αποσπάσματος.

Δραστηριότητα 3 (ας θυμηθούμε...)

Απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις που αφορούν γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα χωρίς να ανατρέξετε σε βιβλίο γραμματικής ή συντακτικού:

- **ὑπεξαιρεθῆναι**: Να κάνετε γραμματική αναγνώριση του τύπου και να γράψετε το γ' ενικό πρόσωπο όλων των εγκλίσεων του παθητικού αορίστου.
Να αναγνωρίσετε συντακτικά τον τύπο

- **διαλλαγῆναι**: Να αναγνωρίσετε γραμματικά τον τύπο και να γράψετε το β' πληθυντικό πρόσωπο όλων των εγκλίσεων του παθητικού αορίστου β'.

- **σφίσι** : Να αναγνωρίσετε συντακτικά και γραμματικά τον τύπο.

- **σφῶν αὐτῶν**: Να αναγνωρίσετε συντακτικά και γραμματικά τον τύπο .

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- *αὐτόν*: Να χαρακτηρίσετε γραμματικά και συντακτικά τον τύπο.

Δραστηριότητα 4 (ας υπενθυμίσουμε...)

εἰκὸς εἶναι αὐτόν σφίσι καὶ οὐκέτι τῷ ἀπίστῳ δήμῳ μᾶλλον ξυγχωρεῖν: Αφού συντάξετε αναλυτικά το χωρίο, μπορείτε να αναγνωρίσετε αν η σύνταξη είναι προσωπική ή απρόσωπη. Δημιουργήστε μία σύντομη παρουσίαση στο PowerPoint δύο σελίδων, για να υπενθυμίσετε στους συμμαθητές σας τη θεωρία της απρόσωπης σύνταξης. Αναζητήστε πληροφορίες στο [Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής](#).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 3

4^η & 5^η διδακτική ώρα

Στόχος του συγκεκριμένου Φύλλου Εργασίας είναι η έρευνα και καταγραφή των αιτίων και των παραγόντων που μπορούν να οδηγήσουν σε μια εκτροπή του δημοκρατικού πολιτεύματος διαχρονικά. Επίσης, θα ασχοληθούμε και με τις συνέπειες που μπορεί να έχει αυτή η εκτροπή στην κοινωνία της συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. Κάθε ομάδα λοιπόν θα διερευνήσει ένα πραξικόπημα με σκοπό την ικανοποίηση των προαναφερθέντων στόχων. Στο τέλος θα συζητήσουμε τα κοινά στοιχεία αιτίων, παραγόντων και συνεπειών και θα εμβαθύνουμε στους κινδύνους που ενδεχομένως απειλούν τη δημοκρατία σήμερα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ομάδα Α΄

Η ομάδα σας θα ασχοληθεί με την αρχαιότητα. Έχετε ήδη διδαχτεί την τυραννίδα των Τριάκοντα (404-403 π. Χ.) στην Αρχαία Ελληνική Ιστοριογραφία της Α΄ Λυκείου. Το κείμενο με το οποίο ασχοληθήκαμε τις προηγούμενες ώρες του σεναρίου αναφέρεται σε μια προηγούμενη προσπάθεια ανατροπής του καθεστώτος της Αθήνας κατά τη διάρκεια του Πελοποννησιακού πολέμου.

- Διαβάστε τις παρακάτω πληροφορίες και αναζητήστε τα αίτια των πολιτειακών εκτροπών και τις συνέπειές τους για την κοινωνία της εποχής:
  - Για την ολιγαρχία των τετρακοσίων πατήστε [εδώ](#) και [εδώ](#).
  - Για την τυραννία των Τριάκοντα πατήστε [εδώ](#).
  - Για τον ρόλο του Θρασύβουλου στην επαναφορά της δημοκρατίας και στις δύο περιπτώσεις πατήστε [εδώ](#).
- Αφού καταγράψετε τα αίτια και τις συνέπειες των δύο πολιτειακών εκτροπών και τον ρόλο του Θρασύβουλου, δημιουργήστε τρεις σελίδες για ένα κόμικς (χρησιμοποιώντας το [ComicStripCreator](#)) με το εξής θέμα:
Ένας Αθηναίος παππούς του 380 π.Χ. αφηγείται στο εγγονάκι του τα γεγονότα του 411 π.Χ. και του 404 π.Χ.. Προσπαθεί να του εξηγήσει τις αιτίες που οδήγησαν στα δύο πραξικοπήματα, τις συνέπειες για την αθηναϊκή κοινωνία και τη σωτήρια επέμβαση του Θρασύβουλου. Κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί η στάση της Εκκλησίας του Δήμου κατά το πραξικόπημα του 411 π.Χ..
- Αναρτήστε το κόμικ στο Wiki του μαθήματος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ομάδα Β΄

Η δική σας ομάδα θα ασχοληθεί με την αρχαιότητα, όπως και η ομάδα Α΄. Εσείς όμως θα εμβαθύνετε περισσότερο στο αθηναϊκό πολίτευμα και κυρίως στη [Βουλή των 500 και τους Προβούλους](#). Για τη Βουλή των 500 μπορείτε να συμβουλευθείτε και αυτή την [πηγή](#).

- Γράψτε ένα σύντομο κείμενο (100 με 150 λέξεις) σε Word αναφέροντας τις αρμοδιότητες της Βουλής των 500 και των Προβούλων, έως το 411. Ανεβάστε το κείμενο στο Wiki του μαθήματος.
- Στη συνέχεια, διαβάστε προσεκτικά αυτή [την ιστοσελίδα](#), όπου γίνεται σύγκριση της παρουσίασης των γεγονότων από τον Θουκυδίδη και τον Αριστοτέλη. Η ιστοσελίδα είναι γραμμένη στην αγγλική, οι πηγές που αναφέρονται σας δίνονται παρακάτω:

[Θουκυδίδης «Ιστορία» 8.1.3-4](#)

[Θουκυδίδης «Ιστορία» 8.67.3](#)

[Αριστοτέλη «Πολιτικά» 1299b](#)

[Αριστοτέλη «Αθηναίων Πολιτεία» 29.5](#)

[Αριστοφάνη «Λυσιστράτη»](#) (στ. 420-3, 430-466)

- Κατά την έρευνα της ιστοσελίδας και των πηγών εστιάστε στους παρακάτω άξονες:
  - Ποιες αλλαγές συνέβησαν στη Βουλή και τον χαρακτήρα του έργου της, σύμφωνα με τον Αριστοτέλη;
  - Για ποιους λόγους συνέβησαν οι αλλαγές σύμφωνα με τον Θουκυδίδη;
  - Τι ακριβώς είναι οι Πρόβουλοι και ποιο στοιχείο του πολιτεύματος (ολιγαρχικό – δημοκρατικό) εκπροσωπούν;
  - Ποια ήταν η στάση της εκκλησίας του δήμου στην εκτροπή του πολιτεύματος;

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Τέλος διαβάστε αυτό [το ιστολόγιο](#) για να έχετε μια πλήρη εικόνα του ολιγαρχικού πραξικοπήματος του 411 π. Χ.. Υποθέστε ότι είστε ο Θρασύβουλος και προσπαθείτε να εμπυχώσετε τα πληρώματα των πλοίων στη Σάμο, τα οποία και δεν έχουν σαφή γνώση της κατάστασης της πόλης. Γράψτε τον λόγο που θα εκφωνούσε ο Θρασύβουλος, χρησιμοποιώντας όσα περισσότερα στοιχεία μπορείτε από τις πηγές και τις ιστοσελίδες. Στόχος του ομιλητή είναι να αποσαφηνίσει ποια είναι η κατάσταση στην πόλη και να πείσει τα ναυτικά πληρώματα να τον ακολουθήσουν στην προσπάθεια αποκατάστασης της δημοκρατίας και συνέχισης του πολέμου εναντίον της Σπάρτης. Η έκταση του λόγου θα είναι 300 λέξεις.
  - Αναρτήστε τον λόγο στο Wiki του μαθήματος.
- Οι μαθητές δεν αντιμετώπισαν κάποιο πρόβλημα σε καμιά δραστηριότητα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ομάδα Γ΄

- Η ομάδα σας θα ασχοληθεί με τη σύγχρονη Ελλάδα και συγκεκριμένα τη Δικτατορία των Συνταγματαρχών στις 21 Απριλίου 1967. Αφού διαβάσετε το [σχετικό άρθρο](#), θα αναζητήσετε τα αίτια που οδήγησαν στη δικτατορία, τις πρακτικές που ακολούθησε το καθεστώς και τις συνέπειες που είχε για την ελληνική κοινωνία στις δεκαετίες του 1960 και 1970.
- Αναζητήστε, επίσης, σχετικές φωτογραφίες για τα αίτια, τις πρακτικές και τις συνέπειες.
- Στη συνέχεια, θα δημιουργήσετε μία αφίσα (χρησιμοποιώντας το [Glogster](#) ή το [Linoit](#)) στην οποία θα τοποθετήσετε τις φωτογραφίες που έχετε επιλέξει και θα γράψετε τις αντίστοιχες λεζάντες (σε συνάρτηση πάντα με τις πληροφορίες που συλλέξατε κατά την ανάγνωση του άρθρου). Η αφίσα σας θα έχει τριμερή διάταξη: αιτίες, πρακτικές και συνέπειες του δικτατορικού καθεστώτος του Παπαδόπουλου.
- Ανεβάστε την αφίσα στο Wiki του μαθήματος

Οι μαθητές δε αντιμετώπισαν κάποια δυσκολία, ήταν εξοικειωμένοι στη δημιουργία αφίσας την οποία και δημοσίευσαν.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ομάδα Δ΄

- Η ομάδα σας θα ασχοληθεί με το αποτυχημένο πραξικόπημα ανατροπής του αρχιεπισκόπου Μακάριου στην Κύπρο, στις 15 Ιουλίου 1974. Αφού διαβάσετε το [σχετικό άρθρο](#), θα αναζητήσετε τα αίτια που οδήγησαν στο αποτυχημένο πραξικόπημα. Δώστε έμφαση στο γεγονός ότι το συγκεκριμένο πραξικόπημα σχεδιάστηκε και εκτελέστηκε από την κυβέρνηση μιας άλλης χώρας, της Ελλάδας, η οποία υπήρξε και εγγυήτρια δύναμη (μαζί με Τουρκία και Μεγάλη Βρετανία) της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στη συνέχεια, διαβάστε [αυτό το άρθρο](#) για να ερευνήσετε τις συνέπειες που έχει για την ελληνική και κυρίως την κυπριακή κοινωνία έως σήμερα.
- Αναζητήστε, επίσης, σχετικές φωτογραφίες για τα αίτια και τις συνέπειες.
- Στη συνέχεια, θα δημιουργήσετε μια αφίσα (χρησιμοποιώντας το [Glogster](#) ή το [Linoit](#)) στην οποία θα τοποθετήσετε τις φωτογραφίες που έχετε επιλέξει και θα γράψετε τις αντίστοιχες λεζάντες (σε συνάρτηση πάντα με τις πληροφορίες που συλλέξατε κατά την ανάγνωση των άρθρων). Η αφίσα σας θα έχει διμερή διάταξη: αιτίες και συνέπειες της απόπειρας ανατροπής του κυπριακού καθεστώτος από τη δικτατορία των συνταγματαρχών της Αθήνας.
- Ανεβάστε την αφίσα στο Wiki του μαθήματος

Οι μαθητές δε αντιμετώπισαν κάποια δυσκολία, ήταν εξοικειωμένοι στη δημιουργία αφίσας την οποία και δημοσίευσαν.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φύλλο Εργασίας 4 (κοινό για όλες τις ομάδες)

6^η διδακτική ώρα (σύγκληση ολομέλειας)

Κατά τη διάρκεια των δύο προηγούμενων ωρών αναζητήσατε τα αίτια που οδήγησαν σε διάφορα πραξικοπήματα, διαφόρων εποχών. Επίσης, είδατε τις πρακτικές που ακολούθησαν οι διάφορες δικτατορίες, τα κατασταλτικά εν ολίγοις μέτρα που πήραν, καθώς και τις συνέπειες που είχαν στις κοινωνίες της εποχής.

- Σε αυτήν την τελευταία ώρα, **καλείστε να συγκρίνετε** όλες οι ομάδες τα αποτελέσματα της έρευνάς σας.
- Παρουσιάστε όλες οι ομάδες τις εργασίες σας (πεντάλεπτη παρουσίαση για κάθε ομάδα).
- Συζητήστε ποια είναι τα **κοινά** αίτια, οι **κοινές** πρακτικές και οι **κοινές** συνέπειες. Δημιουργήστε μία **κοινή** τρισέλιδη παρουσίαση, ακολουθώντας την τριμερή διάταξη των αφισών που δημιουργήσατε τις προηγούμενες ώρες (δηλαδή μία σελίδα για τα αίτια, μία για τις πρακτικές και μία για τις συνέπειες).

Στη συνέχεια, **προσπαθήστε να θυμηθείτε:**

- Ποια από τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα με τα οποία ασχοληθήκατε στο πρώτο μέρος δεν τα θυμόσαστε ή δεν τα έχετε διδαχτεί; Καταγράψτε τα στον παρακάτω πίνακα:

--

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Πόσες από τις εκτροπές πολιτεύματος με τις οποίες ασχοληθήκατε σας ήταν γνωστές;

- Ποιες από τις συνέπειες ή τις πρακτικές των δικτατοριών σας φαίνονται οικείες ή ισχύουν ακόμα και σήμερα σε άλλα κράτη;

Αφού συμπληρώσετε τους τρεις πίνακες ανεβάστε τους στο Wiki του μαθήματος.

Οι δραστηριότητες έγιναν προφορικά λόγω ελλείψεως χρόνου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το συγκεκριμένο σενάριο θα μπορούσε να αποτελέσει μέρος μιας Ερευνητικής Εργασίας με στόχο τη βαθύτερη διερεύνηση της φθοράς της αρχαίας αθηναϊκής δημοκρατίας, των παραγόντων (πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών, πολεμικών, πολιτιστικών) που οδήγησαν στην τυραννία του 404π. Χ. και της απάντησης στο ερώτημα: η πολιτική ή η πολεμική κρίση κατέστρεψαν την αθηναϊκή ηγεμονία;

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Ο διδάσκων θα πρέπει να είναι αρκετά προσεκτικός στην τήρηση του προβλεπόμενου χρόνου ενασχόλησης των μαθητών με τις δραστηριότητες τους. Υπάρχει ο κίνδυνος να ξεφύγει χρονικά. Για αυτόν τον λόγο απαιτείται η κατάλληλη προετοιμασία αίθουσας – εργαστηρίου και μαθητών με τεχνικές, μεθόδους και λογισμικά που θα χρησιμοποιηθούν.

Η εξοικείωση τελικά των μαθητών με σενάρια διδασκαλίας παίζει καθοριστικό ρόλο. Από πλευρά τεχνικής, οι μαθητές λειτουργούν ταχύτερα και ασφαλέστερα, δεν χάνουν χρόνο γνωρίζοντας πόσο αναγκαία είναι η συνεργασία τους, από πλευράς γνωστικής έχουν ήδη πειστεί, κατά μεγάλο μέρος, για την αναγκαιότητα και χρησιμότητα μιας τέτοιας πρότασης διδασκαλίας.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bengston, H. 1979. *Ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας*. Αθήνα: Μέλισσα.

Easterling, P.E. & B.M. Knox. 1999. *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματολογίας*. Αθήνα: Παπαδήμας.

Lesky, A. 1988. *Ιστορία της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας* (μτφρ. Α. Τσοπανάκη), Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 632-669.

Romilly, J.de. *Ιστορία και λόγος στο Θουκυδίδη*. 1988. Αθήνα: ΜΙΕΤ.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Κουτσογιάννης, Δ. 2007. *Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και (γλωσσική) εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
[Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού](#)

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη), 208-222.

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ